

Sygn. akt VI U 38/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Napiórkowska- Kasa

Protokolant: protokolant sądowy Aleksandra Łaszuk

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2018 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy R. K. (1)

przeciwko (...) w W.

z udziałem zainteresowanego I. (...) w W.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania R. K. (1)

od decyzji (...) w W. z dnia 27 listopada 2017r. znak: (...) oraz od decyzji (...) w W. z dnia 21 grudnia 2017r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 27 listopada 2017 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu R. K. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 01 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz decyzję z dnia 21 grudnia 2017 roku znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu R. K. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Sygn. akt VI U 38/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 listopada 2017 roku znak: (...) w W. odmówił R. K. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w okresie od 9 stycznia 1995 roku do 31 sierpnia 2017 roku powód pełnił służbę w Izbie (...) w W. będącej następcą prawnym Izby Celnej w W. i jako funkcjonariusz I. (...) (wcześniej funkcjonariusz (...)) podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu. Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, co w przypadku R. K. (1) nie miało miejsca.

(decyzja z dnia 27 listopada 2017 roku – akta organu rentowego).

Decyzją z dnia 21 grudnia 2017 roku znak: (...) w W. odmówił R. K. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku powołując się na tożsamą argumentację jak w decyzji z dnia 27 listopada 2017 roku znak: (...)

(decyzja z dnia 21 grudnia 2017 roku - akta organu rentowego)

Od powyższych decyzji R. K. (1) złożył odwołanie wnosząc o ich zmianę poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego ocena przysługiwania funkcjonariuszowi(...) prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych. Nadto zaznaczył, iż uzasadnione jest zastosowanie wykładni systemowej do interpretacji art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej, zwłaszcza, że zgodnie z art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych funkcjonariusze Krajowej (...) na czas służby podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, a niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała jeszcze przed zwolnieniem ze służby.

(odwołanie od decyzji z dnia 27 listopada 2017 roku – k. 1-3; odwołanie od decyzji z dnia 21 grudnia 2017 roku – k. 9-11)

W odpowiedzi na odwołanie R. K. (1) od decyzji z dnia 27 listopada 2017 roku oraz 21 grudnia 2017 roku organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań powołując się na argumentację wskazaną w skarżonych decyzjach. Nadto wskazał, że odwołujący złożył oświadczenie(...), świadectwo służby i zaświadczenie (...) stwierdzające niezdolność do pracy.

(odpowiedź na odwołanie – k. 15-15 verte)

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2018 roku Sąd zawiadomił zainteresowanego Izbę (...) w W. o toczącym się postępowaniu w sprawie z odwołania R. K. (1) od decyzji (...) w W. z dnia 27 listopada 2017 roku znak: (...) oraz decyzji z dnia 21 grudnia 2017 (...)

Zawiadomiony oświadczył, że przystępuje do sprawy w charakterze zainteresowanego nie wnosząc o ponowne/uzupełniające przesłuchanie odwołującego.

(postanowienie z dnia 10 lipca 2018 roku – k. 29; pismo zainteresowanego z dnia 25 lipca 2018 roku – k. 35)

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

R. K. (1) od 9 stycznia 1995 roku do 31 sierpnia 2017 roku był funkcjonariuszem celnym w Izbie (...) w W., będącej następcą prawną (...) w W.. Zajmował się kontrolą, rewizją oraz walką z przestępczością zorganizowaną. Stosunek służbowy ustał z dniem 31 sierpnia 2017 roku.

(okoliczności bezsporne, a nadto zeznania odwołującego R. K. (1) na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 roku – protokół rozprawy od 00:04:26 do 00:08:39)

Odwołujący do 31 sierpnia 2017 roku nie podlegał obowiązkowo oraz nie był dobrowolnie zgłoszony do ubezpieczenia chorobowego z tytułu stosunku pracy. Od 1 września 2017 roku nie został zatrudniony jako funkcjonariusz cywilny Krajowej (...).

(okoliczności bezsporne)

Odwołujący był niezdolny do pracy w okresach:

- od 28 sierpnia 2017 roku do 23 września 2017 roku,
- od 23 września 2017 roku do 25 października 2017 roku,
- od 26 października 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz
- od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: zaświadczenia lekarskie – akta organu rentowego)

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentach oraz aktach rentowych. Zdaniem Sądu dowody z dokumentów w całości stanowią wiarygodny materiał dowodowy, gdyż ich treść jest jasna i nie budzi wątpliwości. Strony ponadto nie kwestionowały treści, prawdziwości złożonych dokumentów, nie wnioskowały o uzupełnienie materiału dowodowego. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego R. K. (1) złożonym na rozprawie w dniu 28 czerwca 2018 roku, gdyż były one spójne i korespondowały z dowodami z dokumentów.

Strony nie wniosły o uzupełnienie materiału dowodowego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania Sądu w niniejszej sprawie było odwołanie R. K. (1) od dwóch decyzji (...) odmawiających prawa do zasiłku chorobowego za dwa okresy niezdolności do pracy z powodu choroby 1) od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz 2) od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku. Wobec tego, że u podstaw wydania obu decyzji leżały tożsame podstawy faktyczne i prawne Sąd zważył co następuje.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1368, zwanej dalej ustawą zasiłkową) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Zgodnie zaś z art. 7 ustawy zasiłkowej zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała: nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego lub nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Odmawiając R. K. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku organ rentowy wskazał, iż nie zachodzi przesłanka wymieniona w art. 6 ustawy zasiłkowej, a mianowicie odwołujący w okresie pełnienia służby w (...)w W. oraz następnie Izbie (...) w W. nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu, a zatem nie ma on prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia.

(...), oceniając podleganie ubezpieczeniu funkcjonariusza służby celnej, a także skutki tego stanu, oparł się na prostej wykładni językowej przepisu art. 6 ust. 1 pkt 18 w związku z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity – Dz. U. z 2017 r., poz. 1778, zwana dalej ustawą systemową), co jednak nie było w tym stanie faktycznym uprawnione.

Kwestia podlegania ubezpieczeniu chorobowemu przez funkcjonariuszy celnych nie została jasno unormowana, tak aby można było użyć jedynie wykładni językowej. Przepis art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej interpretowany, jako zawierający zamknięty katalog osób podlegających ubezpieczeniu chorobowemu, nie wymienia celników wśród osób podlegających obligatoryjnie lub fakultatywnie (na swój wniosek) ubezpieczeniu chorobowemu. Z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej wynika, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają funkcjonariusze (...) od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby. Dosłowne zatem odczytywanie treści tego ostatniego przepisu prowadziłoby do uznania, że celnicy podlegają jednak obligatoryjnie również ubezpieczeniu chorobowemu. Sporne w niniejszym procesie zagadnienie było przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. W trafnym i wyczerpująco uzasadnionym wyroku z dnia 18 października 2013 r. (I UK 125/13, Legalis nr 1024850) wskazano, że ocena przysługiwania funkcjonariuszowi (...) (obecnie I. (...)) prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonywana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych (art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 2a, 11 i 13 pkt 12 ustawy systemowej). Z uwagi na to, że zasiłek chorobowy wypłacany po ustaniu ubezpieczenia jest to świadczenie o charakterze wyjątkowym, udzielanym po ustaniu okresu ubezpieczenia i bez ekwiwalentu w składce na ubezpieczenie chorobowe, przysługujące z tytułu spełnienia

się ryzyka określonego ogólnie jako „niezdolność do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia” – należałoby rozważyć, czy dopuszczalna jest taka wykładnia art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, iż funkcjonariusz (...) (obecnie I. (...)) może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne – opisane w art. 12 – 17 ustawy zasiłkowej. Zawarte w art. 13 pkt 12 ustawy systemowej *expressis verbis* zdanie, że „obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu” podlegają funkcjonariusze (...) (obecnie I. (...)) od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby mogłyby implikować taką wykładnię teleologiczną przepisów art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, że celem ustawodawcy nie było pozbawienie funkcjonariuszy celnych po dniu zwolnienia ze służby prawa do zasiłku chorobowego na podstawie ustawy zasiłkowej (v. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r., I UK 125/13, Legalis nr 1024850).

Mimo jednoznacznej treści przepisu art. 13 pkt 12 ustawy systemowej, należałoby jednak pominąć stosowaną najczęściej wykładnię językową, natomiast prymat należałoby w tym przypadku przyznać wykładni systemowej. Z drugiej strony - gdyby ustawodawca chciał uregulować tylko okresy podlegania ubezpieczeniu, z łatwością mógł to uczynić, zdaniu pierwszemu art. 13 nadając treść: „Ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, w zakresie określonym w art. 6, art. 11 oraz art. 12 ustawy, podlegają osoby fizyczne w następujących okresach...” Ponieważ tak się nie stało, nakazuje to rozważenie, czy ustawodawca kierował się zamiarem osiągnięcia innego celu. W ramach badania tego celu należy uwzględnić szczególne unormowanie sytuacji ubezpieczeniowej funkcjonariuszy celnych, które umożliwia porównanie ich sytuacji prawnej do pozostałych osób podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu. Niewymienienie celników w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej jest konsekwencją obowiązującego w spornym okresie art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o (...) (Dz.U. Nr 168, poz. 1323 ze zm.), zgodnie z którym w przypadku urlopu lub choroby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie i inne świadczenia pieniężne należne na zajmowanym stanowisku służbowym. Natomiast stosownie do ust. 2 i 3 tego artykułu - przepis ust. 1 stosuje się także w razie niemożności wykonywania służby z innych przyczyn uprawniających do świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przez okres określony w tych przepisach. W razie niezdolności do służby z powodu choroby spowodowanej wypadkiem przy pełnieniu służby lub chorobą zawodową funkcjonariusz zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego z tytułu wypadków przy pełnieniu służby i chorób zawodowych, przez okres określony w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego.

W przedstawionym aspekcie w ustawie o (...) unormowano więc uprawnienia celników związane z niezdolnością do pracy na skutek choroby - zasadniczo w sposób bardziej korzystny w porównaniu do pracowników. Dotyczy to np. długości otrzymywania uposażenia za okres choroby (w myśl art. 105 pkt 6 ustawy o (...) funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadku nieobecności w służbie z powodu choroby trwającej dłużej niż rok), a także wysokości uposażenia w okresie niezdolności do pracy. Uposażenie to jest finansowane z budżetu Państwa; nie było więc potrzeby odprowadzania składek na ubezpieczenie chorobowe, czego konsekwencją stała się treść art. 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego zostały przyznane celnikom na takich samych zasadach, jak innym osobom, podlegającym obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Ustawa o (...) nie reguluje natomiast sytuacji celnika, który stał się niezdolny do służby, jeżeli niezdolność do pracy z tej przyczyny trwa nadal po zwolnieniu ze służby, a stał się on niezdolny do służby w krótkim okresie przed jej zakończeniem, jak to zdarzyło się w niniejszej sprawie. Pragmatyki służbowe nie powinny regulować kwestii świadczeń z tytułu choroby poniżej standardu, wyznaczonego przez ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Brak unormowania spornej kwestii w ustawie o (...) mógł być determinowany poglądem o komplementarnej regulacji zawartej w ustawie zasiłkowej.

Natomiast *ratio legis* uregulowania z art. 7 ustawy zasiłkowej jest zabezpieczenie materialne pracownika na wypadek czasowej przeszkody w podjęciu nowego zatrudnienia, ujmowane również jako zabezpieczenie pracownika przed utratą zarobków na wypadek przemijających przeszkód w ich zdobywaniu, wywołanych chorobą. Unormowanie to ma więc charakter gwarancyjny, ochronny, zabezpieczający środki utrzymania ubezpieczonego i jego rodziny na czas

uniemożliwiający wyszukanie nowego źródła dochodu. Prawo do tego świadczenia dyktowane jest koniecznością ochrony wytworzonej przez chorobę przerwy w pracy (v. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1996 r., II UZP 23/95, OSNAPiUS 1996, nr 24, poz. 376). W przepisie art. 7 ustawy ustawodawca wyróżnił sytuacje nadające się do ochrony ze względów społecznych i uznał, że - poza wypadkami opisanymi w art. 12 oraz 15-16 ustawy - prawa do zasiłku nie można nabyć w okolicznościach opisanych w art. 13, jako niewymagających tej ochrony (v. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01).

W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę dopuszczalna jest taka wykładnia art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, iż funkcjonariusz (...) może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12 - 17 ustawy. Dodatkowym argumentem przemawiającym za taką wykładnią jest fakt braku możliwości nawiązania przez chorego celnika nowego stosunku pracy, podjęcia działalności gospodarczej lub otrzymania zasiłku dla bezrobotnych. Zawarte w art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych *expressis verbis* zdanie, że „obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu” podlegają funkcjonariusze (...) od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby może implikować taką wykładnię celowościową omawianych przepisów, że celem ustawodawcy nie było pozbawianie funkcjonariuszy celnych po dniu zwolnienia ze służby prawa do zasiłku chorobowego na podstawie ustawy zasiłkowej. Trudno bowiem mniemać, że sytuacja prawna funkcjonariusza – korzystającego z większej ochrony trwałości stosunku służby i większych przywilejów służbowych, niż zwykły pracownik, miałaby być gorsza po ustaniu stosunku służby w odniesieniu do prawa do zasiłku chorobowego.

Powyższe zapatrywania odnośnie uzyskiwania przez byłych funkcjonariuszy służby Celnej (celno-skarbowej) prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu służby dzielają również Sądy II Instancji. Nadto co słusznie wskazał Sąd Okręgowy w Bydgoszczy prawo do zasiłku chorobowego w przypadku funkcjonariusza (...) oraz następnie I (...) wynika z faktu, że był on pracownikiem. Pozbawienie ubezpieczonego po ustaniu służby prawa do zasiłku chorobowego poprzez wyłączenie możliwości stosowania art. 6 i 7 ustawy zasiłkowej stanowiłoby nieuzasadnioną dyskryminację tej grupy zawodowej naruszającą konstytucyjną zasadę równego traktowania obywateli na podstawie art. 32 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego w oparciu o art. 7 ustawy zasiłkowej. Za powyższym przemawia przede wszystkim, z czym Sąd rozpoznający sprawę się w pełni zgadza, specyfika stosunku służby i swoistość ponoszonego przez funkcjonariusza ryzyka (v. wyrok SO w Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2018 r., VI Ua 73/17).

Mając na uwadze powyższe rozważania, w przedmiotowej sprawie należy uwzględnić specyficzny charakter stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych i uznać, iż wykładnia stosowana przez organ rentowy wobec tych funkcjonariuszy nie może być surowsza, niż wykładnia dotycząca innych osób podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu i powinna być dokonana z uwzględnieniem zasad równego traktowania.

R. K. (1) był nieprzerwanie niezdolny do pracy od dnia 28 sierpnia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., a zatem przez 124 dni. Cały ten okres nie przekroczył maksymalnego okresu zasiłkowego, który wynosi 182 dni. Bezsprzecznie niezdolność do pracy odwołującego powstała przed rozwiązaniem stosunku służbowego i trwała nadal po jego zakończeniu. Warto również zaznaczyć, iż wobec odwołującego nie występują negatywne okoliczności, opisane w art. 12 – 17 ustawy zasiłkowej. Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, że organ rentowy bezzasadnie odmówił prawa do zasiłku chorobowego R. K. (2).

W konsekwencji powyższego Sądu uznał, iż odwołujący był uprawniony do zasiłku chorobowego za sporne okresy od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje w sposób wskazany w sentencji wyroku przyznając odwołującemu R. K. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2017 roku do 22 listopada 2017 roku oraz za okres od 23 listopada 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.